

4. Давидюк П.П., Вартузов В.В., Посольський О.О., Замошець О.П., Кахановський Ф.М., Стальмахович С.І., Мелешко Р.А. Міжвідомча методика дослідження наркотичних засобів з рослин конопель та маку снотворного: методичний посібник. Київ: ДНДЕКЦ МВС України, 2009. 80 с.

5. Шкурдода С.В., Пасічник В.В., Король К.П. Якісне та кількісне визначення канабіноїдів у частинах рослин конопель методом хромато-мас-спектрометрії: методичні рекомендації. Київ: ДНДЕКЦ МВС України, 2019. 54 с.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ АТЕСТАЦІЇ НАУКОВИХ КАДРІВ ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗА СУДОВО-ЕКСПЕРТНИМ ПРОФІЛЕМ

Давиденко Дар'я,

*кандидат економічних наук, старший дослідник,
завідувач відділу аспірантури та докторантури*

*Національного наукового центру «Інститут судових експертиз
імені Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України*

Костенко Юлія,

*науковий співробітник відділу аспірантури та докторантури
Національного наукового центру «Інститут судових експертиз
імені Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України*

Однією з форм підвищення кваліфікації та професійного розвитку судових експертів є здобуття ступеня доктора філософії за галуззю їх спеціальних знань. В умовах воєнного стану в країні освітній процес став, з одного боку, більш доступним через свою мобільність та можливість дистанційної участі, а з іншого – ускладнився через загальний негативний вплив середовища на рівень безпеки здобувача.

Судові експерти мають можливість в умовах воєнного стану захищати свої наукові доробки у формі дисертації та здобувати ступінь доктора філософії у різних галузях знань, незважаючи на певні обмеження, з якими вони стикаються.

Окрім загальновідомих проблем розвитку науки під час війни важливим залишається питання постійно змінюваного порядку присудження ступеня доктора філософії, що радикально переорієнтовує здобувачів на пришвидшення їх наукової роботи. Так,

1 січня 2024 року вступили в силу зміни до Постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» [1], які зазначили, що аспірант повинен виконати освітню і наукову складові освітньо-наукової програми та провести власне наукове дослідження до завершення нормативного строку навчання (Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів від 19 травня 2023 р. № 502» [2]). Закріплена норма фактично скоротила строк можливого захисту дисертації на 2 роки, що стало причиною втрати кінцевої ініціативи здобувачами. Крім того, ті аспіранти, що завершили навчання без захисту дисертації відповідно до зазначених Постанов мають вступати до закладів повторно, що, у свою чергу, нівелює увесь попередній процес їх навчання.

Також, важливим аспектом захисту дисертації здобувачем у будь-якій галузі, у тому числі, за судово-експертним профілем є складність створення разової спеціалізованої вченої ради, враховуючи наукову тематику кожного окремого здобувача при виборі опонентів чи рецензентів. Вимоги, що висуваються до членів разової спеціалізованої вченої ради є суб'єктивними та звужують якісну оцінку їх компетентності до 3-х публікацій, що свідчить про обмеженість вибору кандидатів на ці ролі.

На сьогодні, актуальним залишається і питання відсутності вибору здобувачем ради для майбутнього захисту дисертації. Відповідно до чинної Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами та доповненнями) разова рада утворюється закладом виключно в якому здобувач виконав акредитовану освітньо-наукову програму, що, по-перше, вкотре обмежує здобувача, по-друге, – позбавляє його права на захист в установі, де є компетентні до його тематики дослідження наукові, науково-педагогічні працівники.

Такі проблеми спричинили безліч дискусій у науковій спільноті, але вони залишаються актуальними для тих, хто планує підвищувати свій рівень шляхом здобуття ступеня доктора філософії, у тому числі за судово-експертним профілем. Зняття наведених обмежень дозволить збільшити кількість здобувачів, які бажають отримати ступінь доктора філософії у тій чи іншій галузі знань та посилити партнерство між установами через обмін здобувачами для проведення їх захистів.

Література:

1. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах): Постанова Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення: 14.08.2024).

2. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 року № 502. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/502-2023-%D0%BF#Text> (дата звернення: 14.08.2024).

3. Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 14.08.2024).

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У СУДОВО-ЕКСПЕРТНИЙ ДІЯЛЬНОСТІ: ПОТЕНЦІАЛ ТА ЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ

Дзюбак Катерина,

кандидатка економічних наук,

головна судова експертка лабораторії економічних видів досліджень

Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз

Міністерства юстиції України

Використання штучного інтелекту (ШІ) у судочинстві останніми роками привертає значну увагу. Постійний розвиток технології відкриває нові можливості для боротьби зі злочинністю та ідентифікації злочинців. Системи штучного інтелекту можуть аналізувати великі обсяги даних, розпізнавати закономірності та робити точні прогнози, що може призвести до більш ефективного та результативного розслідування злочинів.

Однак, незважаючи на багатообіцяючий потенціал ШІ у судочинстві, існують також етичні проблеми, які не можна ігнорувати. Використання систем штучного інтелекту для боротьби зі злочинністю порушує питання про конфіденційність, дискримінацію та вплив на верховенство права. Вкрай важливо, щоб технологічний прогрес супроводжувався глибоким розумінням етичних принципів, які лежать